

Malversaties met Maror?

In Israël zou jarenlang met Maror-geld zijn gesjoemeld, meldde *de Volkskrant* afgelopen week. Spil in het eventuele schandaal: de 87-jarige Nederlands-Israëlische zakenman Avraham Roet. Het CJO zou er onderzoek naar doen, maar heeft daarvan afgezien.

JORAM BOLLE

Het Centraal Joods Overleg (CJO) heeft mogelijk onterechte besteding van Maror-gelden in Israël niet onderzocht. Dat is een draai ten opzichte van maart, toen voorzitter Jaap Fransman van het CJO dat onderzoek, te doen door KPMG, nog aankondigde in het NIW, vanwege 'de vele geruchten en insinuaties betreffende financiële malversaties'. Maar het is er niet gekomen. Jaap Fransman: „Het CJO heeft uiteindelijk geen onderzoek laten doen. Er komt een gesprek met verschillende betrokkenen op het ministerie van Financiën. Het is vervelend dat het zover heeft moeten komen, maar er moet duidelijkheid komen over wat er precies gebeurd is. Tot die tijd geven wij geen commentaar op deze kwestie.”

Afgelopen week kwam het mogelijke schandaal rond de Israëlische Maror-gelden opnieuw in de aandacht, nadat het NIW er al in maart over berichtte. In *de Volkskrant* trokken klokkenluiders aan de bel, omdat er al jarenlang vermoedens bestaan dat het geld onrechtmatig is besteed. Bedragen in jaarrekeningen van verschillende stichtingen die belast zijn met de verdeling van de gelden zouden niet overeenkomen, er zouden grote verschillen zijn in de begrotingen, onduidelijke rekeningen zouden van de ene stichting in de andere vloeien en er zouden hoge onkostenvergoedingen zijn betaald met onduidelijke verantwoording. Door de jaren heen zijn verschillende bestuurders van Maror-stichtingen opgestapt, omdat ze niet vertrouwden dat het geld op de goede plek terecht kwam.

Geroofd bezit

Eind jaren 90 werden er met de Nederlandse overheid, banken, de beurs en verzekeraars eindelijk akkoorden bereikt om in de oorlog geroofd Joods bezit te restitueren aan de Joodse gemeenschap. Verschillende Joodse organisaties, zoals het CJO, hadden daar jarenlang voor gevochten. In totaal ging het om een bedrag van 346 miljoen euro. Tussen

‘Als er niks aan de hand is, waarom opent SAMO dan niet gewoon de boeken?’

Klokkenluider André Boers

de 80 en 90 procent van dat bedrag werd aangewezen voor individuele claims. De overige 10 of 20 procent was bedoeld voor collectieve Joodse doelen. Dat bedrag werd vervolgens ook weer onderverdeeld: 74 procent voor Joodse doelen in Nederland, 26 procent voor doelen in Israël. Om dat laatste deel is het nu te doen.

Avraham ‘Roof’

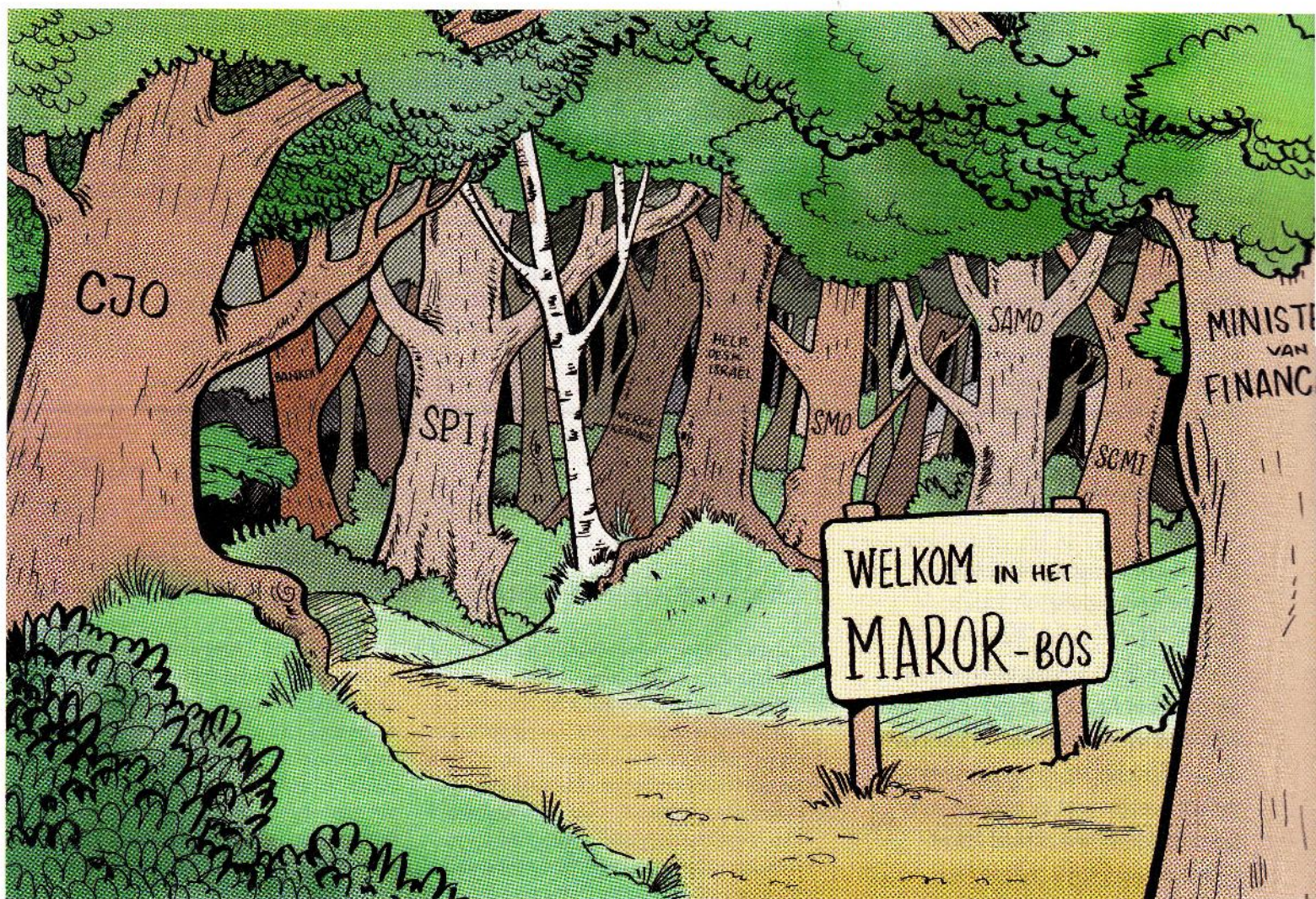
De klokkenluiders wijzen één man aan die bij bijna alle financiële handelingen rondom de Maror-gelden in Israël betrokken zou zijn: Avraham Roet. Roet is een 87-jarige Neder-

lands-Israëlische zakenman. Ingewijden omschrijven hem als een charmante man, maar ook als iemand die bekendstaat om zijn intimiderende activiteiten. Als er iets over hem gezegd wordt dat Roet onwelgevallig is, dreigt hij er niet zelden mee advocaten in te zetten, zoals ook na de eerste publicatie in maart in het NIW, waarin zijn naam overigens niet genoemd werd. Roet is een bekende in het Israëlische zakenleven en in de politiek. Velen geven hem de bijnaam ‘Avraham Roof’ (Engels voor dak), omdat hij het dakterras van zijn huis in Tel Aviv vaak ter beschikking stelt of verhuurt als ontmoetingslocatie voor belangrijke politici, zakenmensen en journalisten.

Roet overleefde de Holocaust door onder te duiken in Veghel. Na de oorlog was hij een van degenen die aan de onderhandelingstafel uiteindelijk de 346 miljoen euro restitutiegeld los wist te krijgen. In een interview met *Vrij Nederland* in 2000 zei hij echter zich nooit bezig te hebben gehouden met de verdeling ervan.

Wirwar

De realiteit lijkt anders. Roet is in verschillende functies betrokken bij zeker vijf van de acht stichtingen die in het eerste decennium van deze eeuw werden opgericht om de verdeling van de tegoeden te faciliteren. Hij zou de spreekwoordelijke spin in het nogal ondoorzichtige web zijn van uitkeringsstichtingen. Zo richtte hij mede de Stichting Platform Israël (SPI) op, een koepel van Joods-Nederlandse organisaties in Israël. Daaronder hangen weer de Helpdesk Israël, waar individuen claims kunnen indienen,

de Stichting Collectieve Marorgelden Israël en de Stichting Onderzoek Geschiedenis Nederlandse Joden, waar klokkenluider André Boers nu de scepter zwaait. Aan de Nederlandse kant is Roet bestuurslid bij de Stichting Afwikkeling Marorgelden Overheid (SAMO), die gaat over de verdeling van restitutiegeld vanuit de overheid, onder meer richting SPL. Voor geld uit de private sector is er weer een aparte stichting.

Roet ontkent in *de Volkskrant* dat hij bij malafide handelingen is betrokken. Zijn criticiasters roepen intussen om een forensisch accountantsonderzoek. Het ministerie van Financiën, onder wier auspiciën de tegoden worden uitbetaald, heeft laten weten de verschillende organisaties, Roet en de klokkenluiders voor een gesprek uit te nodigen om te kijken of er een nader onderzoek moet komen.

Gesprek

Deze mogelijke affaire heeft ook de potentie af te stralen op de rest van Joods Nederland. Een aantal bestuursleden van SAMO heeft bijvoorbeeld hoge functies binnen het NIK. Penningmeester sinds jaar en dag is Paul Joseph, voorzitter van de Centrale Commissie

'Nederland heeft er in feite niks mee te maken wat er met dat geld in Israël gebeurd is'

Ronny Naftaniel

van het NIK. Daarnaast is hij voorzitter van de Joodse gemeente Bussum en door het NIK ingeschakeld om in Almere 'de financiële problemen van de Joodse gemeente aldaar te verhelpen'. De voorzitter van SAMO is Arjeh Baumgarten, die ook voorzitter is van de Joodse gemeente Den Haag. Vicevoorzitter van het NIK David Goudsmit kan niet zeggen of deze kwestie gevolgen voor hen heeft: „Het is een heel vervelende kwestie, maar op dit moment zijn het alleen nog maar verdinkingen. We weten niet wat er waar is. Tot dat het geval is, hebben we er geen standpunt over.”

Paul Joseph zelf wil geen commentaar geven op de kwestie, behalve dat de onthullingen in *de Volkskrant* betrekking zouden hebben op de periode voor het oprichten van SAMO in 2005. Voor de rest verwijst hij naar SAMO-voorzitter Arjeh Baumgarten. Die gaat iets dieper op de kwestie in: „Het zijn niet meer dan insinuaties die nu geuit worden. Van onregelmatigheden is niks gebleken toen wij als SAMO en SPI de vragen die er lagen onderzochten. Wij zijn uitgenodigd op het ministerie van Financiën om te komen praten. André Boers zal daar een presentatie geven over zijn bevindingen en dan zal besloten worden of er verder onderzoek dient te komen. Wij staan niet bij voorbaat open voor een forensisch accountantsonderzoek. Als André Boers niet met meer informatie komt dan nu in *de Volkskrant* staat, wat valt er dan te onderzoeken?”

'Geen Nederlandse zaak'

Ook SPI is uitgenodigd door het ministerie. Namens SPI zat oud-CIDI-directeur Ronny Naftaniel, een goede bekende van Roet, afgelopen januari aan tafel met burgemeester Van der Laan van Amsterdam in verband met het terugbetalen van erfpacht die Jo-

den na de oorlog is berekend, terwijl hun huizen afgepakt waren door de Duitsers. Ook is Naftaniel voorzitter van het Joods Humanitair Fonds dat Maror-geld besteedt aan humanitaire doelen in het buitenland. Daar vervult Roet geen bestuurlijke functie. Naftaniel is jarenlang betrokken geweest bij overleggen om de Maror-gelden bij elkaar te krijgen. Op Twitter reageerde Naftaniel: 'Veel verdachtmakingen, geen bewijzen in Volkskrantartikel over Israëlische Marorgelden. Volledige transparantie noodzakelijk.'

Tegenover het NIW verduidelijkt hij: „Ik

zie vooralsnog nergens harde bewijzen van fraude. Maar daarnaast: het gaat niet om subsidie, maar om geld van Joden dat aan Joden is teruggeven. Nederland heeft er in feite niks mee te maken wat er met dat geld in Israël gebeurd is. Ik ben voor volledige transparantie, zowel van de kant van de mensen die deze aantijgingen doen als van de kant van degenen die nu beschuldigd worden. Maar als er onderzoek gedaan moet worden, moet dat in Israël gebeuren. Ik snap dat er morele verontwaardiging is, mocht uiteindelijk blijken dat er fout met het geld

is omgegaan, maar dat is geen Nederlandse zaak.”

Klokkenluider André Boers snapt weinig van dat standpunt en van de houding van SAMO: „Of er geld verdwenen is tussen Nederland en Israël zou uit de boeken van SAMO moeten kunnen blijken. Als er niks aan de hand is, waarom opent SAMO dan niet gewoon de boeken? Ik zou alleen maar blij zijn als eruit blijkt dat er niks aan de hand is.” ■

Reactie Abraham Roet

Dinsdagmiddag werd het NIW gebeld door advocaat Laura Broers, van Le Poole Bekema, die Abraham Roet vertegenwoordigt. Ze heeft er lucht van gekregen dat het NIW werkt aan een artikel over de Israëlische Maror-geldkwesitie en wil weten wat er precies over haar cliënt in het artikel komt te staan. Het NIW meldt haar dat het artikel in *de Volkskrant* het uitgangspunt vormt. Daarin heeft Roet al op de aantijgingen gereageerd. Op de vraag of Roet daar nog iets aan toe te voegen heeft, antwoordt Broers dat ze dat zal overleggen.

Uiteindelijk mailt zowel zij als Roet zelf de verklaring hier rechts, met het verzoek deze integraal af te drukken. Voor de duidelijkheid: de verklaring is een reactie op het artikel dat in *de Volkskrant* verscheen. Het NIW geeft de heer Roet graag de ruimte voor zijn verklaring, die geheel voor zijn rekening is.

'Karaktermoord en ongeëvenaarde belasting'

„In het artikel [in *de Volkskrant*, red.] is sprake van een verzameling van laster en leugens die bedoeld is om de nauwe belangen te dienen van een aantal partijen die, om hun doel te bereiken ervoor kozen om dit op cynische, boosaardige en ongevoelige wijze te doen over mijn rug, een 87-jarige overlevende van de Holocaust. Het cynisme is ten hemel schreiend want ik, overlevende van de Holocaust die vele van zijn familieleden in de Holocaust verloor, heb mijn leven gedurende vele jaren gewijd aan de dagelijkse strijd voor het welzijn van de overlevenden van de Holocaust en de nagedachtenis van hen die tijdens de Holocaust zijn omgebracht. In deze strijd ben ik erin geslaagd om op te komen voor de rechten van de overlevenden, daarbij een hardnekkige strijd voerend met overheidsinstanties en sterke en kapitaalkrachtige lichamen, terwijl ik mij daarbij veel vijanden op de hals haalde, die vast blij zullen zijn om nu de rekening te vereffenen.

Het tendentieuze artikel dat de krant in Nederland presenteerde, is opgebouwd uit stukjes verdraaide beschuldigingen die aan de ware feiten voorbijgaan, inclusief aan het feit dat kortgeleden een van de verspreiders van laster en beschuldigingen op zijn woorden terugkwam en in het openbaar zijn excuses aanbood voor het aantasten van mijn goede naam. Om de zaken aan de redactie van de krant te presenteren, en opdat zij zullen zien dat het om pertinente leugens gaat, ben ik zelfs speciaal van Israël naar Nederland gevlogen.

Tot mijn spijt bleek, een dag voor de afgesproken bespreking, dat het gedrag van de krant duidelijk maakte dat het niet onderzoek naar de waarheid is dat hen leidt, maar het verlangen om coûte que coûte het verhaal te publiceren, ook al is het geheel gelogen.

Daarom, en met geen andere keus, was ik, ondanks dat ik al in Nederland was, genooddaakt van de ontmoeting waar ik zo naar uitzag, af te zien.

Dit is de plaats om te benadrukken dat het financiële gedrag door de jaren heen, van mijzelf en de verschillende organisaties altijd transparant was en onder nauwgezette controle. Door de jaren heen zijn er verschillende controles uitgevoerd en nooit zijn er enige ongeregelheden gevonden. De enige bedragen die aan mij zijn betaald waren bestemd voor secretariële ondersteuning die het mij mogelijk maakte die hardnekkige dagelijkse strijd te voeren voor de overlevenden en dit alles met volledige transparantie. Behalve laster, verstrekt de krant geen enkel bewijs dat het anders laat zien.

Het gaat om karaktermoord en ongeëvenaarde belasting. Binnenkort zal ik tegen de krant een aanklacht indienen wegens laster en het aantasten van mijn goede naam. Ik ben van plan om in deze te handelen met alle wettelijke middelen die mij ten dienste staan en zonder compromissen, opdat mij nog tijdens mijn leven recht zal worden gedaan.”